

Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit

T.a.v. Minister C. Schouten

Postbus 20401

- O P E N B R I E F -

2500 EK Den Haag

Schoorl, 12 juni 2019

Geachte mevrouw Schouten,

Op 20 mei j.l. stuurde u een brief aan de Tweede Kamer betreffende de ontwikkeling van een bossenstrategie. Op zich verheugt ons dat als Natuurorganisatie. Er is de afgelopen jaren erg veel bos gekapt en veel plannen voor de nabije toekomst gaan over nog veel meer kap van bos. Het is goed dat u daar paal en perk aan gaat stellen, mede in het licht van de klimaatdoelstellingen en de 25% CO₂-reductie die Nederland in 2020 t.o.v. 1990 moet realiseren.

In uw brief schrijft u dat u wilt samenwerken met alle relevante partners bij het opstellen van de bossenstrategie. Als natuurorganisatie zijn wij graag bereid om daar aan mee te doen.

Uw brief roept een aantal vragen op betreffende de boskap in de duinen in Noord Holland, waar wij hieronder graag op willen ingaan.

Helaas doet uw brief een aantal concessies aan bestaande plannen, waardoor het wel erg gemakkelijk wordt voor Provincies en Natuurbeheerders, om gewoon door te gaan met de boskap. We zullen hiervan een paar voorbeelden uit uw brief aanhalen:

Op pagina 3 schrijft u Indien bos wordt omgevormd naar andere vormen van natuur, zoals heide en stuifzand, ten behoeve van het bereiken van Natura 2000-doelstellingen, geldt op grond van de Wet natuurbescherming geen meldings- en herplantplicht.

Op pagina 5 schrijft u: Dat betekent dat Staatsbosbeheer leefgebieden moet beschermen en soms uitbreiden. Bijvoorbeeld voor kwetsbare soorten die afhankelijk zijn van open terrein als heide en stuifduin en niet kunnen overleven in bos. Denk aan de nachtzwaluw, veldleeuwerik, tapuit en de zandhagedis.

U noemt in bovenstaande twee alinea's precies de argumenten die door de Provincie Noord-Holland en door Staatsbosbeheer worden gebruikt om de boskap in de Schoorlse Duinen te rechtvaardigen. Het zijn echter onjuist gebruikte argumenten. We zullen dat hieronder toelichten:

- Nachtzwaluwen komen veel voor in de Schoorlse Duinen. Zij hebben baat bij de variatie in de vegetatie en vinden juist in de bestaande bossen de mogelijkheden om te nestelen en te rusten.
- De tapuit is een holenbroeder. Bouwt nesten op/in de grond. Komt voor in de grote open gedeelten van de Schoorlse Duinen, maar heeft last van vossen en van loslopende honden. Door het bos te kappen wordt het voor de tapuit niet beter.
- De zandhagedis is een in de Schoorlse Duinen veel voorkomende soort. De zandhagedis is hier zo sterk aanwezig, dat SBB zelfs publiekelijk stelt het verantwoord te vinden dat er jaarlijks enkele tientallen worden doodgereden op de onlangs aangelegde betonpaden. Deze soort leeft in de bosranden en zoekt kleine zandstukjes op om eieren te leggen. De boskap zal voor de zandhagedis negatief uitwerken.

Over de hierboven aangehaalde alinea op pagina 3 in uw brief willen wij nog een drietal punten noemen:

- De wet Natuurbescherming vereist dat voor elk Natura 2000-gebied een beheerplan wordt opgesteld. Het beheerplan is het kader voor het bereiken en handhaven van de instandhoudingsdoelen voor het Natura2000-gebied. Omvorming naar nieuwe/andere natuur door kappen en afgraven valt ons inziens niet onder instandhouding.
- Volgens de wet Natuurbescherming dient bij uitvoering van een beheerplan de gedragscode Natuurbeheer te worden gehanteerd, zodat geen onbedoelde negatieve effecten optreden op een habitat en/of op de bijbehorende typische soorten. De geplande kap in de Schoorlse Duinen van 96 ha bos in twee fasen, inclusief het rooien van de stobben en het afgraven van de humuslaag, zal leiden tot open stuifduinen. Dit komt neer op het verwijderen van

complete habitats en is volgens ons precies een voorbeeld (met een significant effect), waarbij de gedragscode niet wordt gehanteerd.

- Uit de Algemene Plaatselijke Verordening (APV) van de gemeente Bergen NH blijkt dat wel degelijk een vergunningsplicht bestaat voor het kappen van bossen binnen het gemeentelijke gebied.

Op pagina 3 schrijft u: *Het is niet zo dat Staatsbosbeheer de laatste jaren meer bos kapt om meer inkomsten te genereren.*

De reden van de ontbossing door Staatsbosbeheer was voor onze Stichting niet duidelijk, daar het volledig vernietigen van complete habitats, voor het creëren van stuifduinen en zandvlaktes, nooit de basis is geweest voor het beheer van het mooie Schoorlse duingebied. De inhoud van het *Convenant Ministerie van Economische Zaken en Staatsbosbeheer* geeft ons echter duidelijk de indruk dat de ontbossing juist wel gaat om het genereren van meer inkomsten voor Staatsbosbeheer. Zie de bijlage bij deze brief.

Op pagina 4 schrijft u: *Veel mensen willen het bos beleven (...).*

De Schoorlse Duinen hebben inderdaad een groot toeristisch belang. Meer dan 2 miljoen bezoeken worden elk jaar verwachtingsvol aan het Schoorlse duingebied gebracht. Om te genieten van de unieke natuur. Hoe hoog de waardering van de bezoekers is, blijkt uit een in november 2016 in opdracht van de Provincie NH door NTBC-NIPO uitgevoerd onderzoek. De *algemene waardering voor het gebied* en de *aantrekkelijkheid van het landschap* worden beide gewaardeerd met de hoge score 8,1. Een waarderend citaat uit het rapport: *Grote afwisseling: naald- en loofbossen, begroeide duinen*. Door ons aangesproken bezoekers schrokken toen ze van ons hoorden over de plannen voor grootschalige bomenkap. Niet voor niets hebben 17.000 verontruste burgers een petitie ondertekend tegen de bomenkap.

De economie van Schoorl drijft op het toerisme. Het kappen van complete bossen en afplaggen van heide zal een negatief effect hebben, ondernemers en inwoners zullen hiervan financiële schade ondervinden.

Een gebied met hoge wetenschappelijke waarden en grote biodiversiteit

De natuur in de Schoorlse Duinen staat bekend vanwege de hoge wetenschappelijke waarden. In de bossen in de Schoorlse Duinen komen unieke, zeldzame en bijzondere soorten voor, die helaas in de plannen buiten beschouwing worden gelaten. In de Schoorlse Duinen komt bijvoorbeeld nog een restant voor van het zeldzame milieutype *korstmossen dennenbos*. Overige voorbeelden van soorten in de Schoorlse Duinen, die niet meetellen in de plannen zijn: veel soorten insecten, veel soorten paddenstoelen, veel soorten mossen, de dennenorchis en harlekijnorchis, de rugstreeppad en diverse vleermuissoorten. Daaronder zijn veel soorten die op de *rode lijst* staan. Landelijk loopt het aantal insecten schrikbarend terug, maar in de Schoorlse Duinen komen juist veel unieke soorten insecten voor, dankzij het grote aantal voedselarme zwarte dennenbossen (*pinus nigra*). Het is van belang om de dennenbossen niet om te vormen tot gemengd bos omdat dit ten koste zal gaan van de aanwezige biodiversiteit. We zullen in deze brief niet dieper op alle bedreigde flora- en faunasoorten ingaan, maar ons richten op de paddenstoelen als voorbeeldgroep:

De afgelopen 15 jaar zijn er door de plaatselijke paddenstoelenwerkgroep De Noordkop van de NMV/KNNV 735 verschillende soorten paddenstoelen aangetroffen in de Staatsbossen van Schoorl. Van dit aantal staan er 151 op de Nederlandse Rode Lijst genoteerd: 22 soorten in de categorie *gevoelig*, 86 soorten in de categorie *kwetsbaar*, 33 soorten in de categorie *bedreigd* en 10 soorten in de categorie *bedreigd met uitsterven*. Het voortbestaan van de paddenstoelensoorten die in de categorieën *bedreigd* en *bedreigd met uitsterven*, kan door de voorgenomen kapwerkzaamheden in gevaar komen. Deze zeldzame soorten leven in symbiose met de zwarte dennen. En juist daarvan dreigt nu een groot deel te worden gekapt. Het hoge aantal bijzondere soorten in de Schoorlse Duinen wordt toegeschreven aan de gunstige geografische ligging van de bossen aan de kust. Hierdoor is er minder sprake van luchtvervuiling door de overheersende westen wind in Nederland.

Het heeft in de vorige eeuw tientallen jaren geduurd alvorens deze mycoflora zich heeft kunnen ontwikkelen. We leven in een tijd waarin veel kwetsbare soorten voorgoed verdwijnen. Het is zeer de vraag of de unieke mycoflora zich na de geplande grootschalige kap bij de blijvend hoge stikstofdepositie en de tegenwoordige gebruiksdruk in het gebied nog zal kunnen herstellen. Wij denken van niet!

De resultaten van paddenstoelenmonitoring geven een duidelijk landelijk beeld van achteruitgang van soorten. We moeten zuinig zijn met de stukjes natuur waar nog een hoge biodiversiteit aanwezig is. Schraalhanzen,

zoals de gele ridderzwam, de oliebollentruffel, de geelroze vezeltruffel en de koperrode spijkerzwam geven de rijkdom aan van de aanwezige mycoflora in de Schoorlse Duinen.

Kap is controversieel

Het gaat in Schoorl niet om productiebos, de bomen zijn hier geplant om de omgeving leefbaar te maken. Dat is prima gelukt en SBB heeft daar tot ieders tevredenheid veel aan bijgedragen. De ooit geplante bossen hebben zich in de loop van de tijd ontwikkeld tot prachtige natuur. Omwonenden en bezoekers stellen de ontstane grote variëteit van het duingebied erg op prijs. Wetenschappers en natuurverenigingen waarderen de bijzondere soorten die hun plekje gevonden hebben in het gebied. Ondernemers leven van de aantrekkingskracht van het gebied.

Tegen de voorgenomen kap en de afgraafplannen in de Schoorlse duinen bestaan grote weerstanden. Dat komt deels door de grote branden waarbij er veel bos en heide verloren is gegaan.

Er is wantrouwen ontstaan door de manier waarop het N2000 Beheerplan tot stand is gekomen, want er is iets hopeloos misgegaan bij de ontwikkeling, waarbij ook de PAS in het plan is verweven. Staatssecretaris Van Dam schrijft op 17 maart 2017 aan de Tweede Kamer dat er een uitvoerig proces is doorlopen met een project- en klankbordgroep waarin relevante partijen uit de omgeving, zoals bewonersverenigingen, natuurverenigingen, gemeenteraadsleden en economische vertegenwoordigers, hebben deelgenomen. Die informatie is aantoonbaar niet juist, getuige onder andere verklaringen die wij hebben ontvangen van de leden van de klankbordgroep en een in de gemeenteraad unaniem aangenomen motie tegen de kap. Omwonenden hebben geen gebruik gemaakt van de mogelijkheid om zienswijzen in te dienen toen het plan ter inzage lag, omdat zij in slaap waren gesust door de bewoordingen waarmee het Beheerplan werd aangekondigd. Gedeputeerde Tekin heeft over de gevolgde werkwijze gezegd dat die volgens hem *anders had moeten omdat het geen schoonheidsprijs verdient*.

Het wantrouwen is verder gevoed door het uitvoeren van een *inrichtingsplan*, waarbij grote heidevelden zijn afgegraven om natte valleien te 'herstellen'. Nette valleien zijn er in dit gebied nooit geweest. Staatssecretaris Van Dam schrijft weliswaar op 17 maart 2017 aan de Tweede Kamer dat voor uitvoering van dit *inrichtingsplan* vergunningen zijn aangevraagd, maar dat is aantoonbaar niet juist. Het plan is buiten elke vorm van democratische besluitvorming tot stand gekomen en uitgevoerd. Er is alleen een brief van Gedeputeerde Staten, waarin GS aangeven dat volgens hen geen vergunning nodig is.

Bossen dragen bij aan milieu en biodiversiteit

De bossen gaan door met CO₂ vastleggen zolang ze niet worden gekapt. Verder spelen zij een positieve rol voor het milieu door het vastleggen van stikstof en het vasthouden van fijnstof. Zoals in deze brief al eerder aangegeven, is het ook vanuit het oogpunt van biodiversiteit en het behoud van bedreigde soorten van belang om de bossen in de Schoorlse Duinen te behouden.

Laat alstublieft de bossen staan

Wij zouden het op prijs stellen als u bovenstaande overwegingen zou meenemen bij het ontwikkelen van de bossenstrategie en aan de Provincie Noord-Holland, aan SBB en aan PWN (de beheerders van de *Schoorlse Duinen* en het *Noordhollands Duinreservaat*) zou vragen om te stoppen met kappen zolang de bossenstrategie nog niet gereed is. En nogmaals geven wij aan graag mee te doen met de gesprekken over de te ontwikkelen bossenstrategie.

Hoogachtend,
namens de Stichting ter behoud van het Schoorlse- en Noord-Kennemerduingebied,

ir. A.J.J. (Jan) Engelbregt,
voorzitter

p/a Kerkbrink 22
1873 HH Groet
(072 5072567)

Bijlage bij brief aan de minister

Onderstaande cursief gedrukte delen zijn overgenomen uit:

Convenant Ministerie van Economische Zaken en Staatsbosbeheer, een maatschappelijke onderneming
opgesteld en in werking getreden d.d. 4 december 2014

PARTIJEN

- *de Staatssecretaris van Economische Zaken en*
- *Staatsbosbeheer*

Overwegen het volgende:

(4) Overeenkomstig het regeerakkoord Rutte II hebben partijen de positionering van Staatsbosbeheer nader gezien vanuit de wenselijkheid om een grotere private betrokkenheid mogelijk te maken. Staatsbosbeheer moet een groter bedrijfsmatig en maatschappelijk rendement realiseren en moet net als andere natuurbeheerorganisaties zoveel mogelijk eigen middelen genereren.

Paragraaf 3. Ruimte voor ondernemen

Artikel 4

- 1. Als maatschappelijke onderneming streeft Staatsbosbeheer naar het maximaliseren van maatschappelijk rendement en het vergroten van inkomsten uit de markt. Staatsbosbeheer streeft naar een jaarlijkse groei van het aandeel van deze inkomsten in de totale inkomsten.*
- 2. Staatsbosbeheer maakt hiervoor gebruik van de instrumenten die de wet biedt, onder meer door het – in samenhang met de vervulling van zijn wettelijke taken – exploiteren van de objecten die het beheert, door het als een rechtspersoon aangaan van overeenkomsten en door het oprichten van of participeren in rechtspersonen.*

Het financiële belang van Staatsbosbeheer bij het kappen van zoveel mogelijk (naald)bomen om inkomsten te genereren door de verkoop van boomstammen c.q. houtsnippers staat hiermede volgens ons onomstotelijk vast. Zie o.a. ook het leveringscontract van 100.000 ton houtsnippers per jaar aan BioWarmteCentrale de Purmer in Purmerend voor een periode van 25 jaar.

De nieuwe Biomassacentrale van AEB naast de Hemwegcentrale in Amsterdam, die in 2020 klaar moet zijn, gaat jaarlijks 110.000 ton houtsnippers verstoken (z.g. snoeihout). Hout dat voor een periode van 12 jaar door Nederlandse landschapsbeheerders zal worden geleverd. (Parool 28 okt. 2018).

Het is te verwachten dat in de praktijk complete bomen verwerkt zullen worden i.v.m. met een tekort aan snoeihout (z.g. tak- en tophout.)